

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrst & Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Francoski zunanji minister v Beogradu:

Jugoslavija in Francija

Stojadinović: Prijateljstvo in sodelovanje s Francijo je osnova naše zunanje politike
Delbos: Skrb za skupno varnost in splošni mir predstavlja najplemenitejše napore

Beograd, 13. dec. r. Včeraj je prispel v Beograd francoski zunanji minister Yvon Delbos na uradni obisk. Predstavniku prijateljske in zavezniške Francije je bil v Beogradu prirejen sprejem, kakršnega doslej ni bil deležen še noben tuj državnik v jugoslovenski prestolnici. Na deset in deset tisoče ljudi je ob njegovem prihodu viharno manifestiralo za zvestobo zavezniški Franciji.

Delbos se je takoj po svojem prihodu vpisal v dvorno knjigo, nato pa je v zunanjem ministrstvu posetil predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića, s katerim je imel ob tej priliki prve razgovore. Popoldne je bil Delbos sprejet v avdijenci pri knezu namestniku Pavlu, ki ga je pridržal tudi na kosilu in ga pri tej priliki odklikoval z redom Belega orla I. stopnje. Popoldne je Delbos sprejel v avdijenci na Dedinju Nj. Vel. kraljica Marija. Zvečer je ministrski predsednik priredil na čast francoskemu gostu v Gardijskem domu svečano večerjo, na katero so bili povabljeni najvišji odličniki. Pri tej priliki sta Delbos in dr. Stojadinović izmenjala politične zdravice.

Govor dr. Stojadinovića

Med večerjo je spregovoril predsednik vlade dr. Stojadinović in takole nazdravil francoskemu gostu:

»Ekselencija! Zame je zelo srečna prilika, da izrazim prirčno dobrodoščico vaši ekselenci, zunanjemu ministru in odličnemu predstavniku Francije, v imenu kraljevske vlade in vsega jugoslovanskega naroda.

Ta svečani trenutki, ko imam čast, da v osebi vaše ekselence pozdravim šefa francoske zunanje politike, mi zbujajo spomin na drugega velikega predstavnika Francije, ki je bil eden izmed vaših slavnih prednikov, na Louisa Barthouja in na njegov obisk v Beogradu leta 1934. Liki tega velikega francoskega državnika in sljajnega predstavnika vseh lepih vrlin vašega rodu, ki je padel kot žrtev ognjenega zločina, živi še nadalje med nami poleg mučeniškega lika našega velikega Zedinitelja kot predmet naših pobožnih spominov.

Poset, s katerim je vaša ekselencia izvolila počastiti našo prestolnico, nam je še posebej drag, ker je v okviru potovanja v prijateljske in zavezniške države, Poljsko, Rumunijo in Češkoslovaško, s katerimi nas družijo vezi dolgega, iskrenega in plodnega sodelovanja.

Vem, da ne prihajate sedaj prvič v našo državo in prepričan sem, da vam je znano mesto, ki ga Francija zavzema v središču vseh Jugoslovenov. Nadejam se, da vam bo kratko bivanje pri nas zadoščalo, da se pripravite, da vezi, ki nas družijo, niso samo sentimentalna značaja. Vi ste mogli videti na vsakem področju našega narodnega življenja, tople in močne izraze francoskega duha ter vplive mnogostranskega in raznovrstnega francoskega dela.

Naši skupni napori v dobi skupnih borb in trpljenja, podpora, ki jo je dajala Francija našemu narodu v težki in tragični dobi njegove zgodovine, so zapustili v njegovi duši trajen in neizbrisni spomin. Zato je bil pakt o prijateljstvu, sklenjen med našima dvema državama pred 10 leti in ki sem ga imel čast skupno z vašo ekselenco podaljšati za novih pet let, v trenutku podpisa le formalni izraz že obstoječega stvarnega stanja.

Želja po prijateljstvu in stvariteljskem sodelovanju med Francijo in Jugoslavijo je osnovna poteza naše zunanje politike. Pri izvajanju te zunanje politike se kraljevska vlada zaveda, da je njena prva mednarodna dolžnost na eni strani ohraniti in negovati obstoječa prijateljstva, na drugi strani pa v okviru njenih neposrednih interesov kakor tudi njenih lastnih mej odstraniti vse vzroke za spopade in nesporazume in tako storiti vse, da tudi ona prispeva k ohranitvi občega mira.

Prepričan sem, da bosta naši dve državi, navdahnjeni po trajnih in plemenitih tradicijah, ki so do danes obeleževale njuni zunanji politiki, še nadalje iskreno in skladno sodelovali, da bi tako prispevali k delu za mir in politično konsolidacijo v Evropi.

V tem duhu dvigam čašo v čast njegovi ekselenci predsedniku francoske republike Albertu Lebrunu, na vaše zdravje, gospod ministri in dragi tovariši, ter za srečo in napredek Francije!

Delbosov odgovor

Minister Yvon Delbos je na zdravico ministrskega predsednika dr. Stojadinovića odgovoril:

»Gospod predsednik! S posebnim zadovoljstvom prihajam v imenu svoje države na obisk k jugoslovenski vladi in jugoslovenskem narodu. Jugoslavija in Francija sta združeni po spominih, ki jih nič ne more izbrisati. Naši vojski so se borili drug poleg drugega in prelivali svojo kri za isto stvar tako pri Beogradu kakor pri Verdunu; s svojo vztrajnostjo in svojimi

junaštvom so padli za skupno posest. Oni so in bodo ostali združeni v isti stvari in vsak Francoz pobožno čuva spomin na vašo veliko kralja Petra I. in Aleksandra Ureditelja.

Spremljan po teh spominih sem vedel, da bo francoski zunanji minister tu sprejet kot prijatelj. Topli sprejem, ki mi ga je priredilo mesto Beograd, dokazuje trdnost in življenjsko silo jugoslovanskega naroda. Jugoslovanski narod in francoski narod, enako lojalno in zvesto, stvarno prirčno združena po zajedničkih čustvih in interesov prav tako kakor po zajednički slavni del, ki sta jih izvršila, sta sklenila, da bi dokazala to soglasnost duha in interesov pogodbo iz leta 1927., ki sem jo imel čast z vami, gospod ministri, podaljšati in ki nima drugega namena, kakor da jamči za varnost naših dveh držav, pospešujoč obči mir po načelih pakta Društva narodov, ki izražajo najplemenitejše in najkoristnejše napore, ki so bili kdajkoli izvršeni, da bi se ljudje rešili vojne nesreče in da bi se vneslo v odnose med narodi več pravice in prijateljstva. Ta diplomatski akt je bil izraz enodušne volje za sodelovanje, ki združuje Jugoslavijo in Francijo.

V tem duhu mi ni moglo biti nič prijetnejšega, kakor da sem slišal vašo ekse-

lenco, ko ste naglasili, da je želja po prijateljstvu in stvariteljskem sodelovanju med našima dvema državama osnovna poteza zunanje politike Jugoslavije. Bodite prepričani, da se francoska vlada in ves francoski narod zavedata solidarnosti naših usod in da sta navdahnjena z isto voljo. Toda ko naglašamo pri tako miroljubnem značaju sporazuma iz leta 1927 solidarnost, ki ga označuje, ne pozabimo, da je vrednost pogodbe odvisna tako od volje onih, ki jih združuje, kakor tudi od odnosov, ki obstojajo med njimi na vseh področjih. Njihovi srečni učinki se ne morejo pokazati v arhivih, nego samo v življenju: s trgovskim prometom, z medsebojnim pospeševanjem proizvodnje, ki ustvarja ob enem trdnje vezi in večje blagostanje, z izmenjavo intelektualcev, profesorjev, dijakov, znanstvenikov in umetnikov, ki dvigajo kulturno stopnjo, z jakim vzajemnim razumevanjem in vzajemnimi simpatijami, z osebnimi stiki med civilnimi in vojaškimi vodilnimi osebnostmi, ki morajo druga drugo izraziti svoje stališča in razložiti svoje metode, da bi se med seboj bolj prilagodile. Naši dve državi, ki ju nikoli nič ni razdvajalo, ki ju družijo stara čustva prijateljstva in znanja, ki ju ništa mogla nikoli vzemirriti noben spor in nobena grožnja, podajata tako naširšo in

najtrdnjejšo osnovo za to sodelovanje.

Moja prisotnost je v zvezi z mojim obiskom na Poljskem in v drugih dveh državah Male antante, ki predstavljata enega izmed bistvenih čimteljev stabilnosti v Evropi, dokaz želje, da delamo z vami, z našo skupno zvestobo, za naše skupno blagostanje, kakor tudi za mir, ki si ga brez vsake zahtevnosti želimo z vsemi državami. To prizadevanje za občo skladnost in miroljubne odnose je Francija pokazala tudi, ko je priredila v najtežjem trenutku gospodarske krize svetovno razstavo dela in sodobne tehnike. Njen uspeh kaže na možnosti sodelovanja, ki ostajajo kljub tolim nesporazumom in neslogi še nadalje. Naj bi se to sodelovanje za trajno utrnilo s pomočjo volje za pomiritev, pomirljivosti in vzajemnega spoštovanja neodvisnosti in svobode narodov!

V tej nadi dvigam čašo v čast Nj. Vel. kralju Petru II., kralju vsakemu domu in vsakemu namestniku! Gospod predsednik, izražam najiskrenejše želje za vas osebno, pridružen s polnim spoštovanjem tudi želje za go. Stojadinovića. V imenu francoske republike nazdravim blagostanju jugoslovanskega naroda, ki je s svojo odločnostjo in svojo ponosno neodvisnostjo s svojimi viteškimi, vrlinami vreden velike bodočnosti.

Kraljevski namestnik

dr. Ivo Perović na pogrebu nadškofa dr. Bauerja

Zagreb, 13. dec. AA. Svoči ob 17. je dopotoval v Zagreb kraljevski namestnik dr. Ivo Perović, da se udeleži pogreba nadškofa dr. Ante Bauerja. Na postaji so ga pozdravili ban savaške banovine dr. Viktor Ružić in mestni načelnik dr. Teodor Poljič. Kraljevski namestnik je ob 18 v spremstvu bana dr. Ružića odšel v nadškofski dvorec, kjer se je priklonil pred mrtvaškim odrom. Prad dvorcem so čakali kraljevskega namestnika nadškof dr. Alojzij Stepinac s tajnikom dr. Franjom Šeperom. Kraljevski namestnik je izrazil nadškofu svoje globoko sožalje, odšel pred mrtvaški oder in se nato še nekaj časa pogovarjal z nadškofom dr. Stepincom.

Verska politika Nemčije

Berlin, 13. dec. br. Mnogo komentarjev v vsej javnosti je izzvala naslednja izjava, ki jo je dal »Hannoverzeitung« minister za verske zadeve dr. Kerrl, ki je elavil včeraj svoj 50. rojstni dan:

V narodno-socialistični Nemčiji ni nobenih težav po ločitvi cerkve od države, ker bi to dovedlo do porasta verskih sekci, kar bi veremsko življenju nemškega naroda in države samo škodovalo. Prav tako ni res, da hoče narodni socializem osnovati novo državno vero. Res je le, da hoče narodni socializem odpraviti vse privilegije, ki jih uživajo ali si jih prisvajajo samo nekatere verske zajednice. Narodna politična stranka in država sta zgrajeni na verski, a ne na konfesionalni osnovi. Vsak član stranke ima popolnoma svobodno voljo, da si izbere veroizpoved, ki mu ugaia. Zaradi tega ne sme nobena vera uživati kakršnihkoli privilegijev, marveč morajo biti pred zakonom vse enake. Zato hoče narodni socializem stvar urediti tako, da bo vsaka verska zajednica navezana na poštovanost svojih vernikov. S tem ni rečeno, da namerava država odreči svoje prispevke posameznim verskim zajednicam, marveč je cilj le ta, da se ukinejo osebni privilegiji, ki niso v skladu z načelom enakopravnosti. Kar se tiče verske vzgoje, imajo starši glede verske vzgoje otrok popolno svobodo, a vsakemu odraslemu Slovcu se mora priznati pravica, da tudi v tem pogledu sam odloča.

Kar se tiče inozemskih izmišljotin o zatiranju rimskokatoliške cerkve, ugotavljam, da ni bil v Nemčiji pod narodno-socialističnim režimom preganjan še noben duhovnik zaradi tega, ker je izvrševal svoje duhovniške dolžnosti, marveč so morali odgovarjati pred sodiščem le oni, ki so se pregrešili zoper zakone, veljavne za vse državljane enako. To velja tudi v pogledu davkov. Od vsakega imetja se morajo plačati davki, zato tudi od cerkvenega. Če imajo duhovniki dohodke, ki presegajo eksistenčni minimum, morajo pač v enaki meri kakor vsak državnik dati svoj prispevek za državne potrebe. Prepričan sem, da bo na ta način narodni socializem najhitreje zagotovil verski mir v državi in zagotovil tudi vsem priznanim veram svobodni razvoj.

Berlin, 13. dec. br. Včeraj je izšla uredba, s katero se vrhovno vodstvo nemške evan- gelske cerkve prenaša na ministrstvo za vere, kjer se bo s časom koncentriralo tudi vodstvo vseh ostalih verskih zajednic.

»Stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Italija definitivno izstopila iz DN

V Parizu in Londonu so sklep velikega fašističnega sveta sprejeli

Rim, 13. dec. r. V soboto zvečer ob 22. se je sestel veliki fašistični svet h kratki seji, po kateri je Mussolini z balkona Beneske palače objavil zbranim množicam sklep, da Italija izstopi iz Društva narodov. Vsi italijanski uradniki Društva narodov so dobili nalog, naj takoj podajo ostavke na svoje položaje. Le dosedajni opazovalec Italije v Ženevi Scorpioni ostane še do nadaljnjega na svojem mestu.

Sklep Italije o izstopu iz Društva narodov je naletel v Nemčiji in na Japonskem, pa tudi v Avstriji in na Madžarskem na veliko odobravanje. V Parizu in Londonu

so sprejeli to vest s veseljem, ker so s tem že davno računali. Tam opozarjajo na to, da Italija zadnji dve leti dejansko že sploh ni več sodelovala v Ženevi in se zato položaj v Ženevi ne bo nič izpremenil. Izstop Italije postane pravno veljaven še le po dveh letih. Dotlej so vsi sklepi Društva narodov še vedno obvezni tudi za Italijo.

Japonci izzivajo Anglijo in Ameriko

Včeraj so napadli ameriške in angleške vojne ladje pred Nankingom — Položaj je vedno bolj napet

NANKING, 13. dec. r. Japonci so včeraj napadli več angleških in ameriških vojnih ladij, ki so vsidrane pred Nankingom, da čuvajo interese Anglije in Zedinjenih držav. Najprevo so začeli bombardirati ladje, ki so čakale blizu Nankinga. Nato so vojnoladje začela bombardirati ladje, ki so bile zasidrane na Jangceju. Posebno piko so imeli na angleške vojne ladje, ki pa jih niso zadeli. Pač pa je bila od bombe zadeta ameriška torpedovka »Paney«, ki je bila tako poškodovana, da se je v par minutah potopila. Od posadke se je rešilo le 44 mož. Na angleški vojni ladji je bil ubit

en mornar, en oficir je bil hudo, poveljnik ladje pa lažje ranjen. Z ameriških in angleških vojnih ladij so na napad odgovorili s streljanjem iz topov in strojne, nakar so se japonska letala umaknila. Dogodek je izzval v angleških in ameriških krogih veliko razburjenje. Angleški in ameriški poslaniki sta danes v Tokiju izročila ostre protestne note in zahtevala zadoščenje. Poveljniki angleških in ameriških vojnih ladij na Daljnem vzhodu so dobili nalog, naj na vsak napad takoj odgovore in izvajajo represalije.

Anketa o delavstvu strojnih tovarn

Za najnujnejšo prehrano brezposelnih delavcev in njihovih družin je treba na teden najmanj 35—40 tisoč din

Ljubljana, 13. decembra. Delavska zbornica je sklicala v petek anketo, da bi na nji rešili vprašanje, kako pomagati delavstvu Strojnih tovarn in livarn. Povabljeni so bili zastopniki socialnih ustanov in organizacij. Uredništva listov niso bila obveščena o anketi, ki ji zaradi tega ni prisostvoval noben novinar. To se nam ne zdi pravilno, saj vprašanje odpusčenega delavstva Strojnih tovarn in livarn mora zanimati javnost. Na anketo so pa povabili zastopnika mestnega socialnega urada, odnosno mestnega poglavarstva, a se je ni udeležil. Zastopane so bile banska uprava, Javna borza dela in Delavska zbornica.

Sklenili so, da je treba opozoriti javnost z javnim apelom na socialni položaj delavstva strojnih tovarn. Brez dela je 232 delavcev in 40 nameščenec, med njimi je 80 samcev, 190 družin pa ima nazaposlene rednike. Za najnujnejšo prehrano teh ljudi je treba na teden najmanj 35 do 40 tisoč din. Doslej so odpušteni delavci prejeli od Delavske zbornice 25.000 din, od Javne borze dela 75.000 din in mestne občine okrog 28.000 din podpore. Zdjaj pa delavstvo povsod odpravljajo z izgovorom, da so sredstva že vsa izčrpana.

Na anketi so naglašali, da je treba ukreniti nekaj odločilnega ter da samo podpiranje delavstva ne pomeni prave re-

šitve. Predvsem bi bilo treba čim prej vzpostaviti obratovanje strojnih tovarn. Seveda pa udeleženci ankete niso mogli ničesar sklepati, da bi došlo delavstvo čim prej delo. Naslavljajo le apej na podjetja, ki imajo zadnje čase več dela, naj bi rezervirala vsaj po nekaj mest za delavce strojnih tovarn.

Prihodnji tedni bodo za odpusčeno delavstvo najbolj kritični. Dela še ne bo, javne podpore so pa izčrpane. Zato so na anketi sklenili, naj bi ta teden dajala izredne podpore Javna borza dela, ki tudi nima več sredstev kakor le za teden dni. Prihodnje tedne pa bo delavstvo odvisno le od podpore, zbranih s posameznimi akcijami. Nabiralna akcija, ki jo je organiziral zaupniški zbor, ni imela posebnega uspeha. Do sobote so zbrali okrog 9.000 din in nekaj živil. Če pomislimo, da je za prehrano delavstva in družin treba 40.000 din na teden, je 9.000 din le malenkost.

Delavska zbornica je pokazala vsaj pripravljenost pomagati odpusčenemu delavstvu, odnosno najti izhod iz sedanjega kritičnega položaja ter je storila, kar je pač mogla. Toda vprašanje podpiranja, odnosno zaposlitve delavstva strojnih tovarn se ne tiče samo Delavske zbornice, temveč tudi oblasti in drugih ustanov. Upajmo, da ne bodo le ankete začetek in konec vsega.

Politični obzornik

Skrajnosti se stikajo?

»Samouprava«, glavno glasilo IRZ, je te dni objavila to-le beležko: »Naši bratje Hrvati uporabljajo v zadnjem času posebne pridevke za nekatere naše pokrajine in ustvarjajo s tem nova zemljepisna imena. Tako oni imenujejo savsko banovino — »banovinska Hrvatska«, vzhodno Bosno — »turska Hrvatska«, del Slovenije — »planinska Hrvatska«, primorsko banovino — »dalmatinsko Hrvatsko« itd. To je vse lepo. In ako to pojde tako naprej, bodo naši bratje polagoma zavzeli vso našo nacijo, dokler končno ne pridejo do šumadinske Hrvatske, crvene Hrvatske, vojvodinske Hrvatske in kot krona vsega tega — jugoslovenske Hrvatske. Tudi pokojnega dr. Ante Starčevića, ki ni priznaval Srbov, so v Beogradu proglasili za unitarista in za pristaša narodnega edinstva. On je z negacijo Srbov po pokojnem Jovanu Skerliću prišel do narodnega edinstva. Ali hočejo danes v Zagrebu priti po istem poti do — jugoslovenstva? Skrajnosti se čisto stikajo...«

Vsi smo enaki!

V beograjski »Javnosti« čitamo: »Zagrebski »Obzor« je objavil to-le beležko: Ljubljanski »Trgovski list« napada zagrebski centralizem in sicer radi politike Sutorja. Na ta napad je odgovoril tudi »Slovenec«, ki piše, da je kritika Sutorja dobra stvar, samo bi morala biti bolj temeljita in bolj objektivna, a vsega tega ni bilo v kritiki »Trgovskega lista«. Mi se čudimo »Trgovskemu listu« in »Slovencu«, da radi politike Sutorja obdolžujeta Zagreb. Ona dobro veda, kdo odločuje v Sutorju, katerega generalni ravnatelj je v ostalem Slovenec. Sicer pa bi bilo bolj umestno, da bi »Trgovski list« preiskal pritožbe Dalmacije proti ljubljanskemu centralizmu, ki ga izvaja tamkajšnji Pokojniški zavod... To se pravi, da bi tudi Hrvati, ako bi imeli oblast v rokah, znali biti centralisti, prav tako kakor tudi Slovenci, a kar so Srbi že zadostno dokazali: Torej, da smo tudi v tem ene nature!...«

Eni spoznavajo, drugi ščuvajo naprej!

Odnosaji med Češkoslovaško in Poljsko se polagoma boljajo in če bo zlasti na poljski strani malo več zdrave pameti in manj zagrizenosti in zaslepljenosti, pride gotovo v doglednem času med tema dvema slovanskima državama do bratskega spoznanja in do slične pogodbe o večnem prijateljstvu, kakor je bila lani sklenjena med našo državo in Bolgarijo. Opetovano smo že bili v položaju, da smo lahko objavili razveljavljive glasove raznih poljskih listov o življenjski potrebi bratskega zblizanja in sporazuma med Poljsko in Češkoslovaško, kar je dokaz, da postaja vedno bolj živa zavest, da so Poljaki in Čehoslovaci navezani drug na drugega in da se morejo obraniti skupnega sovražnika samo, ako so složni. Poljski listi so jeli v zadnjem času tudi z drugimi naočniki gledati na razmere na Češkoslovaškem, kakor pred leti, ko mi bilo skoro poljskega lista, ki bi ne bil žalil Čehov. Varšavski »Zwrot« na primer piše: »Poljska manjšina v Nemčiji bi bila lahko srečna, ako bi živela v takšnih razmerah, v kakršnih živijo Poljaki na Češkoslovaškem. Ako torej vodi Poljska nasproti Češkoslovaški drugačno politiko, kakor nasproti Nemčiji, imamo vzroka dovolj sumiti, da Poljski dejansko ne gre za usodo poljskih manjšin v omenjenih državah, marveč za čisto nekaj drugega.« — Seveda pa na drugi strani tudi ne manjka listov, ki še vedno opravljajo svoj stari posel sistematičnega zastrupljanja medsebojnih poljsko-češkoslovaških odnosov. Med te liste spada tudi »Ilustrowany Kuryer Codzienny«, ki izhaja v Krakovu, kjer je, kakor znano, sploh središče vse protičeške gonje. Prav te dni je ta list napisal to-le zgodovinsko dokazano laž, ki je obenem podlo omadeževanje spomina velikega vojskovodje Žižke: »Historik Szajnoch dokazuje, kolikor se tiče grunwaldske bitke, da je prešel češki oddelek, ki mu je poveljeval vitez iz Trocnova, tik pred bitko v tabor Krizarjev, toda veliki mojster krizarjskega reda Ulrik je vitez iz Trocnova zavrnil z besedami: »Ne potrebujem Judež!« Zavrnjeni vojskovodja se je nato vrnil v poljski tabor. Čehom torej ni šlo za to, da bi pomagali poljskemu kralju, marveč so hoteli služiti le onemu, ki bi bolje plačal.« Tako ščuvajo proti Čehom govore poljski listi, ki so na sumu, da so v službi nemške propagande!

ŠIRITE n a r o č a j t e »Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

Curib, 13. decembra. Beograd 10, Pariz 14.69, London 21.61, New York 432.375, Bruselj 73.50, Milan 22.72, Amsterdam 240.45, Berlin 174.325, Dunaj 80.55 do 81.65, Praga 15.20, Varšava 81.80, Bukarešta 8.25.

Drevi ob 20. vsi na koncert akademskega pevskega zbora v Unionu!

Akademija znanosti in umetnosti ustanovljena

Ljubljana, 13. decembra. V soboto ob 11. je bil v Narodnem domu ustanovni občni zbor društva »Akademija znanosti in umetnosti«. Udeležili so se ga, kakor pravi uradno poročilo, vsi prvi člani, ki jih je sedem, to so univerzitetni profesorji dr. Aleš Ušeničnik, dr. Rajko Nachtigal, dr. Fran Kidrič, dr. Milko Kos, dr. Gregor Krek, dr. Rihard Zupancič in pravnik Narodnega gledališča Oton Zupancič. Na čelu akademije je kot starostni predsednik dr. Aleš Ušeničnik. Z ustanovnega obnega zbora so poslali pozdravne in udanostne brzojavke na najvišja mesta, bratske pozdrave pa akademiji v Zagrebu in Beogradu.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani ima po pravih štirih razredih. Prvi razred obsega filozofijo, filologijo in zgodovino, drugi razred obsega pravno, sociološko in gospodarske vede, tretji razred matematične, tehnične, prirodoslovne in medicinske vede, četrti razred pa obsega umetnost (arhitekturo), glasbo, likovno umetnost in leposlovje. Prvi razred, ki so pri ustanovitvi zastopali dr. Ušeničnik, dr. Nachtigal, dr. Kidrič in dr. Kos, drugega je zastopal kot član — organizator dr. Krek, tretjega dr. Rihard Zupancič, četrtega pa Oton Zupancič.

Člani akademije so redni, katerih mora biti največ 30, dopisni, katerih mora biti največ 60, in častni, katerih število ni določeno. Za izvolitev v akademijo je potrebna najmanj petdeset glasov ali petdeset glasov kvalifikacija, ki se kaže v samostojnem ustvarjanju na posameznih kulturnih področjih. Delo akademije se objavi v posebnih izdankih. Akademiji načeljuje predsednik, katerega nadomestuje glavni tajnik. Ob sta izvoljena za 3 leta. Posamezne razrede vodijo razredni tajniki, ki se volijo vsako leto. Vsi skupaj predstavljajo predsedstvo akademije. Poslovno leto se zaključuje s svečanim javnim zborom, na katerem poročajo o delu v preteklem letu in sklepajo o sprejemu novih članov in s predavanji obravnavajo aktualne znanstvene ali umetniške stvaritve.

Akcija za ustanovitev slovenske akademije znanosti in umetnosti, kakršno imata že dolgo Zagreb in Beograd, se je pričela v Ljubljani že pred desetletji. V zgodovinskih perspektivi pa datira misel na avtoritativni slovenski kulturni forum na 17. stoletje. Predhodnica v soboto ustanovljena akademija so bile klasična humanistična akademija operosov v 17. stoletju, Kumerdejeva in Japljeva akade-

mija prosvetljenec v 18. stoletju, katero je odzivel v začetku 19. stoletja prosvetljeni baron Žiga Zois. Pred 125 leti pa je prof. Primic jasno izrekel misel o potrebi slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Po prvi naslednji generaciji, ki se torej tudi pri nas kultura že zgodnje potreba po organizaciji kulturnega ustvarjanja. Zaradi svojevrstnega razvoja v preteklosti smo dobili tako organizacijo šole letos, to je 20 let po osvoboditvi. Od prvata do tega pomembnega dne v slovenski zgodovini smo ustanovili številna društva, ki so v posameznih strokah nekoliko neuradno predstavljala znanstveno avtoriteto, okoli katere so se zbirali kulturni delavci. Še pred osvoboditvijo smo pa imeli že nekaj društev, ki so bila po svojem delovanju in namenu temeljni kamni, na katerih je bilo mogoče končno ustanoviti Akademijo znanosti in umetnosti.

V kulturnem življenju narodov je organizacija duhovnega ustvarjanja potrebna in pomembna za pravilen in neopredeljen kulturni razvoj narodne zajednice in njenih kulturnotvornih posameznikov. Po pomembnem naključju usode smo dobili Slovenci združeni s Hrvati in Srbi v skupno državno zajednico, osrednjajo organizacijo, ki bo po določenem načrtu s smotnim delom zbrala pod svojim okriljem vsa že delujoča slična društva in kulturne institucije. Slovenci se nismo mogli razmahati na vseh kulturnih področjih, dokler smo bili pod tujim jarmom. Dejstvo pa, da smo dobili najvišjo kulturno ustanovo politično združeni s Hrvati in Srbi, nalaga Akademiji znanosti in umetnosti še posebno veliko zgodovinsko nalogo. Slovenska, hrvatska in srbska akademija znanosti in umetnosti naj doprinese v bodoče svoji najbolj objektivni in najbolj avtoritativni delež v kulturnem in duhovnem združenju Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se je pričelo s krvavimi borbami. Žrtvami in junaštvom najboljših sinov Jugoslavije in ki naj se konča z nič manj junaškimi napori v svetu duhovnosti. Najvišji in najljepši smoter takega duhovnega prizadevanja naj bo ta, da bodo vse tri akademije pokazale jugoslovanskemu narodu duhovne vrednote, katere moramo vsi priznati in katere morajo biti glavna vsebina našega kulturnega življenja, ako hočemo, da bomo kot kulturna edinica enakovredni v kulturnem svetu Evrope in da za bomo od danes do jutri, temveč večni v krogu jugoslovanskih držav in narodov izpolnili svoje jugoslovansko kulturno in človečansko poslanstvo.

elementarni nezgodi takoj očešeno, je odredilo, da se s ceste in železnice nemudoma odstranijo vse zapreke, da bo promet po cesti zagotovljen. Enako so bili odredjeni ukrepi, da se zavaruje življenje pasivov in varnost vozil na cesti pred udarjenjem se v promet. Srešni cestni odbor v Ljubljani, v katerega področje spada občina banovinske ceste, bo moral v prihodnjih dneh ukremiti vse potrebe, da se banovinska cesta zavaruje pred nadaljnjim udarjenjem plazovja v tem odseku.

Urbančev brat pred sodiščem

Vega je kriv nesrečni dolg na plagu

Novo mesto, 11. decembra. V Mrtvica pri Laskovcu je 8. junija sredi Franc urbane, pos. v Mrtvica, brat zloglasnega Jožeta Urbančiča, ki sedaj pričakuje ponovne razprave zaradi bega iz kaznilnice in vloma, posestnika Stefančiča Jožeta. Stefančič je ustavljen Urbančiča, mu položil roko na ramo in ga vprašal: »Kdaj mi mišliš plačati plug, France?«. Urbančič je ravno nesel v hlev koš s travo, je postavil roko na tla in odgovoril Stefančiču, da mu pluga ne bo plačal, ker da ga je on kupil. Stefančič je pa zahteval točnejši odgovor. Urbančič je tudi vedel, da ga brez določenega odgovora Stefančič ne bo pustil naprej. Zato je skopel nekaj korakov proti svojemu vrtu in zaklical svoj hčerki Mariji, stojiči zadaj na vrtu, naj mu da koso. Hčerka je oč-

ta ubogala in prinesla na vrt koso, kakor je Urbančič z njo stekel nazaj proti Stefančiču. Slednji je med tem pobral na cesti koso, kaj bi Urbančič z njo hotel, da bi jo urbanečič prišel do Stefančiča, ga je takoj udaril s koso po levi strani glave, da mu je presekla kost na bazi lobanje, kar je povzročilo krvavitev v levem srednjem možgani in je bila ta poškodba pozneje zvezana s začasnimi gluhostjo levega ušesa. Po odpadu je Urbančič odločno opiral svoj koš, ter s njim in koso odšel mimo na tleh ležečega Stefančiča mirno domov.

Urbančič, ki se je zagovarjal zaradi te težke poškodbe pred novomeškim okrožnim sodiščem, je krivdo zaničeval, češ da ga je Stefančič izvalil in prvi udaril z opeko po desnem licu. Šele na ta udarec je on reagiral in ga udaril s koso in sicer zato, da bi preprečil nove udarce, ki mu jih je hotel zadati z opeko Stefančič. Tudi njegova 10 letna hči Marija je izpovedala tako, dočim so pričali posestnika Stefančiča izpovedale povsem drugače, češ, da je napadel bil kriv edino le France Urbančič. Sodišče je Urbančiča spoznalo krivim in ga obsodilo na pet mesecev strogega zapora, na 50 din globe, plačilo 175 din bolnišnice za Stefančičovo zdravljenje in 1000 din odškodnine za prestane bolečine, ki jih je trpel Stefančič. Urbančič se bodi ali bil zadovoljen in je šel po razpravi hodil po dolgem hodniku sodišča, češ, da mu sedaj ne kaže drugo, nego da si poišče smrt v Krki.

Dobili smo novo brezmotorno letalo

Lepa svečanost marljivih dijakov I. drž. realne gimnazije

Ljubljana, 13. decembra.

Najglednejši pomladki ljubljanske Aerokluba je nedvomno na I. državni realni gimnaziji. Ti marljivi dijaki so lani napravili našega priznanega strokovnjaka za letala, docenta na tehniški inš. Kuhlja, da bi jim napravil načrte za brezmotorno letalo, ki bi ga zgradili sami. Inž. Kuhelj jim je napravil načrte in dijaki so letos zgradili moderno sportsko jadralno letalo domačega tipa »Inka«. Te dni je bilo letalo dograjeno in večeraj slovesno blagoslovljeno.

Letalo je določeno za solanje in je zgrajeno tako, da lahko najmanj 5 ur udara po zraku. Njegova razpetina je 12,30 m, nosilna površina pa 15,60 m². Letalo je izredno lahko, saj tehta komaj 120 kg, s polno obremenitvijo pa 200 do 220 kg. Njegova hitrost v vodoravnem letu je normalno okrog 56 km na uro, maksimalno pa lahko doseže 150 do 180 km na uro in sicer v strmeh poletu, oziroma padcu, ne da bi pri tem preveč trpelo. Zgrajeno je tudi tako, da se lahko priključi na letalo z motorjem, vendar le za polete do 100 km hitrosti na uro. Dijaki so novo letalo že preiz-

kusili in se je imenito obneslo. Zdej grade sestrsko letalo, ki bo popolnoma podobno temu in bo tudi v kratkem dograjeno.

Večraj popoldne so letalo slovesno krstili in dobilo je ime »Sokol«. Ta pomembna slovesnost, ki kateri se je zbralo dijaštvo in proforski zbor I. državne realne gimnazije, je zastopniki Aerokluba, je bila ob 16. v Strojnih tovarnah in larnah v Zvonarski ulici. Letalo je blagoslovil šentjakovski župnik g. Barle in izrazil svojo radost marljivemu dijaštvu, ki kljub napornemu študiju našel je dovolj časa za organizatorno delo. Zdelo se je, da bi se iz mladostnih nadebnih fantov razvili bodoči junaški letalci, domovini v čast in ponos!

Letalu je kumoval tovarnar g. Medič, ki je daroval dijakom lepo vsoto z željo, da bi vztrajali na izmenitvi poti, nato je pa se sprevrgel v izmetu Aerokluba Ljubljana dr. Rapa. Vzpodbujal je dijakove na nadaljnemu delu, češ, da bi prevzeli na svojih ramenih tudi bremena, ki so zdaj na ramenih starih delavcev in pionirjev letalstva pri nas.

Resolucija naših tehnikov

Ljubljana, 11. decembra

Slovenski tehniki, zbrani na sestanku pri 96% udeležbi dne 11. decembra 1937, smo po ponovnem obravnavanju tehniške uredbe iz leta 1935 z vsemi njenimi popravki iz leta 1937 zavzeli proti isti okoliščini stališče in sprejeli sledečo resolucijo:

Tehniško uredbo v celoti odklanjamo, ker uvaša za nas slušatelje v pogledu izpitov nesprejemljive določbe, ne upošteva socialne niti ekonomskega stanja in študijskih prilik slušateljev in ker našo slovensko tehniko še posebej zapostavlja. Zato zahtevamo:

- 1.) da se tehniška uredba z dne 2. maja 1935 in popravljena uredba z dne 30. junija 1937 v celoti ukine.
- 2.) da se vstopni stanje pred letom 1935, da se vrne univerzi avtonomija in da sestavljajo fakultetne uredbe univerz posamezne univerzne oblasti s sodelovanjem strokovnih krogov.
- 3.) da tehniško uredbo za našo slovensko tehniko sestavijo zg. profesorji, predstojniki inštitutov na podlagi dolgotrajne prakse ob sodelovanju »Inženjske inženirjeve in arhitektove« sekcije. Ljubljana.
- 4.) da se pri sestavljanju tehniške uredbe konsultirajo študenti.

Ta resolucija se pošlje ministru prosvete, rektoratu, dekanatu teh. fak. v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, zg. ministrom dr. Korušcu in dr. Kreku, U.A. sekcije. Ljubljana, tov. društvom: C.E.U.T. in Akadem. odboru v Beogradu U.T. v Zagrebu in tisku. Zveza strokovnih klubov tehniške fakultete.

Iz Trbovelj

Miklavž je obiskal naše pridne otroke v nedeljo zvečer. Poprej pa je še nakupil vseh mogočih igračk in slaščic, jabolk, fig, orehov in drugih otroških sladkosti v tukajšnjih trgovinah. Ki so bile svoje izlozbe letos prav bogato založile s temi darovi. Kaže, da so bili letos ali otroci bolj pridni, kar pa je mani verjetno, ali pa je Miklavž radodarnost in je skušal nagajati in neubogovati otroke tako spraviti na pot poboljšanja. Razumljivo, da so tudi hudoobol letos opravili svoje delo temeljiteje zlasti nad onimi otroki, ki se le nikakor ne morejo pohvaliti. Včeraj ob 18. je obiskal Miklavž sokolsko mladino v veliki dvorani Sokolskega doma, ob 18. je pa istotam osrečal ali presenetil vse ostale, ki imajo dobro ali slabo vest. Potem je odšel s spremstvom v društveni dom, od tam pa po kolonijah in družini, kjer je bilo vse-ja in strahu prav tako na pretek kakor poprej v domovih.

Društvo »Mladec« zelo marljivo deluje. Skoraj sleherni nedeljo imajo javna predavanja, na katera vabijo razne predavatelje iz Ljubljane. Interes je zlasti med mladostvom za ta predavanja precejšen. Zlasti bi pa bilo, da bi povabili tudi kakega športnega »predavatelja«, ki naj bi našo mladino predaval o plemenitih nagibih in ciljih športa, da bi postala naša mladina v obnašanju na športnih igriščih vzor za mladino v drugih krajih, ki očita našemu športu surovost, pa sama ni nič boljša.

Plazovje: Pred dnevi smo poročali, da se je nad banovinsko cesto nad gostilno Skrat utegnil plaz, ki ogrožajo cesto. Ta plaz se je od selanja deževju tako razširil, da je zemlja zrakala že preko opornega zidu, na katerem se je morala odstraniti. Plaz bo hudo škodoval, če ne bo kmalu ustavljen. Plaz bo hudo škodoval, če ne bo kmalu ustavljen. Plaz bo hudo škodoval, če ne bo kmalu ustavljen.

Plazovje: Pred dnevi smo poročali, da se je nad banovinsko cesto nad gostilno Skrat utegnil plaz, ki ogrožajo cesto. Ta plaz se je od selanja deževju tako razširil, da je zemlja zrakala že preko opornega zidu, na katerem se je morala odstraniti. Plaz bo hudo škodoval, če ne bo kmalu ustavljen. Plaz bo hudo škodoval, če ne bo kmalu ustavljen. Plaz bo hudo škodoval, če ne bo kmalu ustavljen.

Za mir smo manifestirali

Čapkova drama »Bela bolezen« je pokazala, da ima naše občinstvo smisel za gledališko umetnost

Ljubljana, 13. decembra

Ljubljanski dramsko gledališče je majhno in slika tehniških slovenskih razmer in je le redko polno. Takšne redke primere pritevanje upravičeno med prave dogodke v našem kulturnem življenju. Toda še bolj redki kulturni dogodki so v našem gledališču drame, ki bi tako globoko pretresele ljudi, ki bi jim tako živo postavile pred oči in vest najbolj žive, vsečloveške probleme našega časa v luči prave umetnosti in v barvah iskrene ljubezni do človeštva — kakor K. Čapkova »Bela bolezen«. Zdi se, da nismo še nikdar slišali v našem gledališču besed, ki bi zadele tako živo, ki bi nam pokazale bolj prepričljivo sliko današnjega človeka in razmer kakor v tej dram — dveh svetov: okostnega, lažnega, ustvarjenega na nasilju in lažni avtoriteti in prihajajočega sveta, stremčega k napredku, popolnejši ureditvi sveta ter enakosti med ljudmi in narodi.

Bela bolezen je utopistična, strašna go-bavost, ki napada starejše ljudi, ko se za-čeno na njih kazati znaki staranja — pa ven-dar se ta zamisel tako živo dotakne dan-današnje stvarnosti, kakor da je tudi v utopiji sami na sebi neka globlja resnič-nost; ali pisatelj s to strašno boleznijo ne-potenciala samo bojzani pred smrtjo, ki ta-ko globoko korenini v ljudeh in ki se veča s staranjem? Ali ni morda hotel prikazati tragike individualistov našega časa, indivi-dualistov, ki ne utegnejo nikdar misliti na skupno človeško usodo, ker mislijo samo na svojo, ki ne utegnejo misliti na svojo smrt, ker mislijo samo na to, kako bi dru-gim stregli po življenju? Da, bela bolezen pomeni zlom egoizma, ki ga dandanes ime-nujejo svetega V tem je neke vrste višje nasilje, ki triumfira nad vsemi ljudmi in sistemi njihovega nasilja, morija, ki je mno-go pravičnejša od slepega klanja ljudi v voj-nah — bela bolezen, stopnjevana boja-zen pred smrtjo, je višja pravičnost, ki la-hko zbudi med ljudmi zavest skupnosti, zavest skupne človeške usode.

Značilno je, da je drami sledila s poseb-no vneto mladina, da je nenavadno živo reagirala na njo. Starejše je morda mar-sikaj bolelo toda drama jih je vendar osv-ojila, potegnila za seboj, kakor pravimo. Uspeh je bil mogočen, Umetnostni uspeh. Toda v tem članku ne nameravamo go-vo-riti o Čapkovi umetnosti, temveč o prepri-čevalni sili njegovega zagovora človeč-an-skih idej, o zmagovitosti njegove iskrene besede in tisti plemeniti tendenčnosti, ki jo srečujemo v življenju v vsem plemen-i-tem in zdravem. Čapek je pacifist, toda ne v slabšem pomenu besede; Čapek se za-ve-da, da pacifisti morajo biti aktivni privržen-ci mirne ideje. S samo besedo ne bo ni-čih spreobrniti sveta. V »Beli boleznijo« po-stanejo pacifisti celo: diktator, vladarji, to-varnarji orožja... Toda šele, ko se jim za-čne rezati v obraz — smrt. Prej so bili vojskovodje neustrašeni, posmehovali so se strahopetnosti, opevali so vojno junaštvo; ko so pa stali smrti v resnici iz oči v oči, so postali med klavirnim strahopetci naj-klavirnejši. Lahko tedaj razumemo ogre-ni, ki se vnel na dijaškem stojišču ter v trenutku zajel gledališko dvorano, da so gledalci zaploskali ob odprtem odru, da so se na njem začeli sedeti, da je na njem

dalo duška svojim čustvom, ki jih je raz-nel v njem Čapek. Manifestirali smo za mir.

Tako je vedno, če kdo govori ljudem iz srca, če jih razvname z resnico in ne z de-magogijo. Tako so bili ljudje n. pr. raz-vneti pri filmu »Vest človeštva«. Tam sicer niso manifestirali za mir, temveč za člove-ške pravice, za zmago resnice nad oholo lažnivostjo oblastnega sveta.

Ne le ob tej priliki, temveč tudi marsi-kdaj bi bil potreben zagovor našega občin-stva, ki ga dolže, da nima pravega smisla za gledališko umetnost ter da se ogreva le za filmski kič. Nešteto krat se je že izka-zalo pri nas — zadnje čase v gledališču ka-kor v kinu —, da resnična, in iskrena umet-nost zmaguje v kinu in gledališču. Hina-vec, je, kdor bi rad zatajil izreden uspeh neka-terih dobrih filmov zadnje čase v Ljublja-ni. Filmov, ki so jih hodili ljudje gledat po-večkrat, medtem ko nekateri drugi slabi filmi vsi skupaj niso imeli toliko obiskoval-cev kakor en sam dober film. To velja tu-di za gledališče. Pragni si zagotoviti, da na-še gledališče ne more igrati dobrih dram, češ, da ljudje nimajo smisla za pravo umet-nost in zaradi tega trpi gledališka blagaj-na. Treba bo končno odločno naglasiti — češar si doslej ni upal nihče — da je gmo-ten krize našega gledališča kriva mnogo bolj izbira slabih del kakor dobrih in da so mnoga dela, »ki jih naše občinstvo ne raz-ume«, sliab a in besede o umetnostni vred-nosti običajno proglasnih dobrih del — puhlice.

Dajte našemu občinstvu dobre drame, ak-tualne in življenjske! Ljudje se ne bodo več izogibali gledališču! V resnici nekatero vr-st občinstva privlačujejo plehke omled-nosti, toda ne smete misliti, da je to naše pravo gledališko občinstvo. Pravo gleda-liško občinstvo napolnjuje gledališče, ko je na oporedu n. pr. Čapkova »Bela bolezen«. Kritiko o vzporeditvi te senzacionalne drame pričakujemo jutri.

Plaz v Trbovljah

Trbovlje, 12. decembra

Snoči okrog 19. ure se je začelo za Kumom nenadoma bliskati in grmeti, medtem pa je v gostih kosmičih naletaval sneg. Vsekakor huden vremenski pojav v decembru, ki ne ometa posebno dobre letine, kakor pravijo stari ljudje.

Okrog 20. ure, ko so avtobusi, ki preva-žajo potnike s trboveljskega kolodvora v Trbovlje in nazaj, že pasirali območje okrog takozvane apnenke peči nad naselbino Su-šnik, je zagrmel iz strmega pobočja nad banovinsko cesto pri apneni peči ogromen plaz, ki obsega okrog 300 m² zemlje in ka-menja. Plaz se je utegnil vprav nad rudniško hišico, kjer stanujejo med drugim de-lavci Kosce, Drnikovič, paznik Pirnat in drugi ter grmel tik ob hišici tako, da je opazil hlev, v katerem ima delavec Drni-ko-vič kravo, ki je ostala nepoškodovana, pač pa je hlev plaz kar zasukal.

Ce bi plazovje zdrvelo nekst metrov bolj južno, bi zdrabilo in zasulo hišo s 5 drži-nami vred. Plaz se je sicer ustavil ob cesti, vendar pa se je ogrozilo skalo, ki je mestoma več metrov ustavilo na banovinski cesti in rudniški ozkotini železnice. Rudniško ravnateljstvo, ki je bilo o tej

denarnih zavodov in drugih podobnih insti-tucij. Naše delo je namenjeno največjim in na težki bolni trpečim sinovom domo-vine, zato upamo, da ne trkamo zaman na blaga slovenska srca. Zveza bo v svojem glasilu: »Delo proti tuberkulozi« letno enkrat obja-sila seznam svojih dobrotnikov. Upa-mo, da bodo v tem seznamu poleg zvebnik-ov tudi naši domači denarni zavodi in ži-vljenjske zavarovalnice, ki poslujejo v drav-ski banovini.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 13. decembra katoličani: Lucija

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Njena velika matura
Kino Ideal: Bajazzo (Richard Tauber)
Kino Sloga: V sedmih nebesih
Kino Union: Dobrotnik človeštva — Louis Pasteur
Kino Moste: Igra ljubezni in Med dvema ognjema

Kino Siska: Medeni tedni (Anny Ondra)
Jubilejni koncert Akademskega pevskega zbora ob 20. v veliki dvorani Uniona
Koncert Del. glasbenega društva »Zarja« ob 20. v dvorani Delavske zbornice

Zveza za tujski promet anketa o vremenski poročevalni službi ob 20. v mali sejni dvorani Zbornice za TOI
Predavanje prof. Frana Baša iz Maribora »Naša severovzhodna meja in zemlje-pisnena in zgodovinska vidika« ob 20. v mali filharmoni dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trn-kozy ded. Mestni trg 4, Ustar, Selenbur-gova ulica 7.

Izpod sita

Mokre snežinke padajo v brozgo. Kdor le more, beži pred to vse pronicačo mo-kroto in mrazom. Ta domov k topli peči, oni v kavarno na črno kavo, tretji v gostil-no na kozarec vina.

Pod pristreškom železniškega skladišča na gorenjskem kolodvoru sedi v cunjeh za-vit otroček. Komaj štiri ali pet let je na svetu, pa je okužen že toliko gorja, da mu je razjedlo milino otroških lilec in skafilo stje otroških očesi. Sedi, nepremično, tu-pi predse in drči. Zebe ga, morda je to-ri lačen in zato se še bolj tresle, Plakati ne more več, izjokal se je že, solze so se mu posušile. Ves se je sključil, živ je otrpnil pod težo življenja in če bi mu pogledal globoko v ugašajoče oči, bi našel v njih sa-mo še obžalovanje, da ne more živ v zem-ljo, da bi se umaknil »kulturnim ljudem«.

Mimo njega hodijo sem in tja vse premra-žen in razcapan mlad mož, nemara njegov oče, cigan. Ne izteguje več roke, ne prosi milodarov. Tudi njemu je glas že omagal, tudi on molči. Samo hodi in vedno hitrejši mu je korak. V noge ga zebe. Zeblo ga je tudi v srce, a zdaj ga ne zebe več. Otrp-nilo mu je, ker je zaman iskalo človeška srca, da bi se segrelo ob njih...

— A mimo tega od mraza in gladi drh-tedejo preletstva naše visoke kulture ho-dijo »kulturni« ljudje — ta domov, oni v kavarno, tretji v gostilino...

Š filmskega platna

Kino Sloga: V sedmih nebesih. Glav-ni ženski vlogi igra mlada, izredno sim-patična francoska igralka Simone Simon, katere že dolgo nismo videli v Ljubljani. Njen partner James Stewart se je uvrstil s tem filmom med najboljše filmske igralk-e. Film kaže življenje pariškega dne. Dne (Simon) je določena za bedno službo prostitutke, ker je njena sestra lastnica beznice. Vse v njej se upira, ko jo prodajajo pohotnim meščanom, ki pridejo v zločin-ski del mesta kupovat ljubezen. Sestra jo pre-tepe. Diane zbije na ulico, iz rok zvoznice jo reši čistišč kanalov brezbojni Chico (Stewart). Reši ji tudi življenje in končno jo reši iz rok policije, ko jo predstavi za svojo ženo. Vzame jo na svoj proletarski dom, ker se zdi iz dna prihajajoči. Diani kakor neba. Srečna je in Chico jo vzljubi. Loči ju vojna, toda s hrepenenjem in ljube-znijo sta kljub temu zvezana. Chico se vrne slep z bojišča ob premirju. Z očmi svoje duše vidi le še Diano. — Film je svojevrsna umetnina. Velestno dno ka-že prepričljivo, mojstrsko je pa prika-zano čustvovanje in mišljenje ljudi iz dne-v, v katerih ti sposobnost za višje, čistejše življenje, čeprav jih obdaja hlato. V tem socialnem filmu se je režiser posrečeno iz-ognil »socialnemu kiču«, katerega najdemo v večini tovrstnih filmov. Kino zapusti ves prežet s čustvom, ki ga nudi resnična fil-m-ska umetnina. Nekaj religiozne tendence, ki je zadnje čase v filmih že nemarno vs-tljiva, je umel režiser nevsiljivo vpeljal v de-ljanje.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 13. decembra: zaprto

Torek, 14. decembra: zaprto. (Gostovanje v Celju: »Firma«)

Sreda, 15. decembra: Šimkovi. Red Sreda.

★

Prihodnja noviteta v drami bo komedija francoskega pisatelja Bourdeta. Ki zave-za, poleg že treh ali štirih znanih imen, najvidnejše mesto v francoski zabavni dra-matični literaturi. »Svedrovec« (Erie-frac) je naslov nove komedije, ki so jo izvajali na mnogih odrih (trenutno jo igrajo v Pra-gi) s pozornostjo vzbujačim uspehom. De-ljanje nam pokaže dva mlada parčka: hčer-ko pariškega zlatarja Renea (Mira Dani-lova) in v njihovi trgovini uslužbenega Marcela (Daneš), mladega vlomilca Jo-a (Sancin) in dekle iz njegovih krogov Lou-lou (Severjeva). Vlomilski par skuša v-lo-miti v zlatarjevo trgovino, kar pa se po zapletenih okoliščinah ponesreči. De-ljanje kaže pariško okolje, trgovino zlatarja, ka-varno, kjer se shajajo temni elementi, Lou-louino sobo. Dejanje je jako pestro, zaplet zanimiv, dialogi so duhoviti in lahkotni. Delo je tipičen komad francoske zabavne literature. Režiser: ing. Stupica.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 13. decembra: zaprto

Torek, 14. decembra: Lucija di Lammer-moor. Red B. Gostovanje gdnice župe-voev in g. Gostija.

Sreda, 15. decembra: Gorenjski slavček. Red A.

DNEVNE VESTI

— Jubilej opernega pevalca Josipa Krizaj. Danes praznuje priljubljeni operni pevec Josip Krizaj, zdaj član zagrebške opere, 30-letnico prvega nastopa. 13. decembra 1907 je prvič nastopil v Ljubljani in sicer kot dramski igralec. Obenem se je pa učil petja pri pokojnem Mateju Hubadu. V dramah je pa ostal komaj mesec dni in potem je že nastopil v operi »Romeo in Julija«. Razmere v ljubljanskem gledališču so bile takrat take, da je moral nastopiti štiri leta in v dramah in v operi. V Zagrebu je nastopil prvič leta 1913. Doslej je nastopil v zagrebški operi že nad tisočkrat in igral nad 100 vlog.

— Zahteve zagrebških privatnih nameštencev. Včeraj dopoldne so zborovali v Zagrebu privatni nameštenci. Sprejeli so resolucijo, v kateri zahtevajo povnisanje dosežanih plač od 800 vsaj na 1.000 din, plač nad 1.000 din pa vsaj za 30%. Tako bi se vsaj deloma zboljšal gromotni položaj privatnih nameštencev, ki so bili s podražitvijo življenjskih potrebščin hudo prizadeti. Poleg tega zahtevajo enkratni nabavni prispevek v znesku enomesečne plače ali najmanj po 1.000 din. Če bi pa delodajalci tem zahtevam ne ugodili, naj zahteva Zveza privatnih nameštencev v smislu veljavnih zakonskih določb na eni strani postopanje za zakonsko določitev minimalnih plač privatnih nameštencev, na drugi strani pa postopanje delovnih in plačilnih odnošajev potom sklenitve kolektivne pogodbe.

KINO SLOGA
SIMONE SIMON in JAMES STEWART
v prekrasnem filmu pariškega podzemlja
V SEMIH NESEH

MATICA
Vesela komedija dijaških zmešnjav za smeh in dobro voljo v filmski opereti
NJENA VELIKA MATURA
(Unentschuldigte Stunde)
Hans Moser, Gusti Huber, Theo Lingner
Predigra: Popaj kot mornar!
Najnovejši žurnal! Rezervirajte vstopnice!

UNION
Višek filmske umetnosti
DOBROTNIK CLOVEŠTVA
LUIS PASTEUR
Film resničnih življenjskih dramatičnih dogodkov, ki so vzbujali pozornost sveta.
Louis Pasteurja predstavlja Paul Muni, ki je mojstrsko podal tudi Zolaja v filmu »Vest cloveštva«
Radi koncerta današnja predstava samo popoldne ob 15. uri. Obe večerni predstavi odpadeta.
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— Nadstrašnik Ivan Gee umrl. Včeraj je prispela iz Novega Sada žalostna vest, da je tam nenadno umrl policijski nadstrašnik Ivan Gee, ki je bil šele julija meseca iz Ljubljane premeščen tja. Nadstrašnik Gee je prišel po pravu iz Trsta v Ljubljano. Z v Trstu je kazal svojo očitno slovensko in narodno prenehanje in so ga zaradi tega zelo prežanjali. Takoj po prihodu v Ljubljano je pristopil k visokemu Sokolu, pri katerem se je vsa leta živahno udeleževal in mu ostal zvest do zadnjega. Nikdar ni klonil, tudi ne v najtežjih časih, vedno je posrejen izpravljal svojo jugoslovensko in sokolsko zavezo. Ko je v juliju odhajal, mu je visoki Sokol pridelal priščen poslovilni večer in vsi prijatelji ter znanci so želeli, da bi se čim prej vrnil, saj bi moral nadstrašnik Gee že čez dva meseca v pokoj. To neizprosna usoda je hotela drugače. Iz Novega Sada se vrača nadstrašnik Gee v Ljubljano — mrtev. Zadel ga je srčna kap. Njegovo truplo bodo prepeljali v Ljubljano in v četrti ob 15.30 ga bodo izpred Sokolskega doma na Viču prepeljali k večerni pogrebu. Pokojni zapušta ženo in tri hčerke, ki jih je tudi vse vzgojil v strogo nacionalnem duhu in so tudi vse tri članice visokega Sokola. Naj v miru počiva, težko prizadeti rodoljubi naše iskreno sožalje!

— 500 Jahre Triglav — nova knjiga dr. Kuzjy. Znaní naš prijatelj, znameniti planinski pisatelj dr. Julij Kuzjy je zopet napisal knjigo o naših gorah pod naslovom »500 Jahre Triglav«, ki je pravi slavopev Julijem Alpin in njihovega očaka Triglava. Knjiga je razdeljena na 23 poglavij in v nji nam avtor opisuje 500letno zgodovino našega Triglava. Zanimiva so nekateri zgodovinski podatki. Pričelo se je pojavilo ime Triglav leta 1452 in šele tri stoletja pozneje, leta 1778, se je pojavil prvi človek — bil je zdravnik Willonitzer — na njegov vrh. Kuzjy zanimivo opisuje vse ture na Triglav in osvojitev veličastne severne stene. V svoji knjigi je vpletel tudi nesmrtno Baumbachovo pesnitev o Zlatorogu. Vse lepote Julijev in čare Triglava je Kuzjy opisal na njemu lasten način, tako da bo knjigo z užitkom bral vsak prijatelj planin. Dolež so le tri veličastne gore opisane v posebnih knjigah. Montblanc (Durier), Matterhorn (Rey) in zlati Triglav. Knjiga je izšla v Grazu, a se že dobi v naših knjigarnah.

— Božični avtoizleti v Gorico-Trst po Vipavski dolini 24. XII. jutri ob 6. in zvečer ob 19.30. do 26. in 27. XII. Za navodila se priglasiše takoj na naslov: »Družinske, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.«

— V Zagrebu so imeli včeraj lep solnčni dan. Pri nas je bilo včeraj pusto, deževno vreme. V Zagrebu so pa imeli lep solnčni dan. Mnogi Zagrebčani so krenili na Sijeme, nekateri se jih je pa odpeljal v Slovenijo na smuko, s katero pa niso mogli biti zadovoljni.

— Vlada v Zasuah. V soboto ponoči je bilo vioniljeno v trgovino Ivane Božičeve v Zasuah pri Begunjah. Vionilci so odnesli 14 parov spodnjih hlač, 15 srajc, 14 komadov moških zimskih srajc, 64 parov nogavic, dva tuceta robcev, nekaj čokolade, več steklenic špirta, več škatelc cigareet in nekaj jastvin. Iz predalov so pobrali tudi drobiž, tako da so oškodovali Božičevo za okrog 8000 din.

— Dve ljubavi tragediji. V vasi Slatini pri Danilovgradu je Milena Prašič ustrelila vojvoda Blagojeviča, ki jo je zapeljal, da je zanosila, pa je ni hotel poročiti. V Čupriji se je pa ustrelil Nikola Radović. Zaljubljen je bil v vdovo Kato Milojević, ki ima štiri otroke. Prvotno je hotel ustreliti najprej njo, potem pa se sebe, pa so se mu zasmilili otroci.

— V Trstu in Gorici za Božič ob 24. do 26. decembra in v Abtezu, Trst in Gorici za Novo leto ob 31. decembra do 2. januarja priredijo Putnik izlete z vlakom in avtobusi. Cena vožnji za Trst din 180, Gorico din 150. Abtezu din 140 z vlakom. V Abtezu z avtobusom din 185. Zelo ugodni aranžmaji od din 160 do 260. Ostale informacije in prijave pri biljetarnah Putnika v Ljubljani in Tourist-Office na Jesenicah.

Iz Ljubljane

—lj Sobotni vsorec snega nam je včeraj zopet prišel prav, da smo lahko mešali brozgo in blato. Zadnje čase meščani ob nedeljah ne vedo početi kaj drugega. Nekateri so se kljub vsem slabim okoliščinam v soboto veselili, da se bodo v nedeljo smučali. Nekaj smučarjev je odrazilo v soboto iz Ljubljane na Goriško, kjer je bilo nekoliko več snega in manj razočaranja. Vendar se pa prava smučarska sezona še ni začela.

—lj Smiljiva reklama za glasila iz Kopitarjeve ulice. Nekje v Ljubljani so v soboto zborovali gospodje in poslušali ognjevitno reklamo za glasila iz Kopitarjeve ulice. Na drugi strani pa sredit napade na napredno časopisje, češ da ga noben veren katoličan ne sme prebrati. To staro lajno že poznamo in smo je vajeni, ker vemo kaj tiči za njo. Napredno časopisje se dobro zaveda svojih nalog in se prav nič ne zmeni za take in podobne strele izra plota, čeprav bi se dalo o njih govoriti morda v okviru zakona o nelegalni konkurenci. Mlademu gospodu, ki je tako navdušeno hvallal glasila iz Kopitarjeve ulice in napadal napredno časopisje, bi samo svetovali, naj se nekoliko ohladi, sicer bomo mi poskrbeli, da ne bo njegova glava več tako vroča.

—lj Program vzgojnega tečaja za starše na Viču. Dravi se prične vzgojni tečaj za starše na viški osnovni šoli. Predavanja se bodo vršila vsak večer ob 8. uri in to po sledečem programu: Ponedeljek 13. XII. Anica Černejeva: »Kaj je in kaj ni otrok?«. Turek 14. XII. Alojzij Hreščak: »Dom in otrokovo šolsko delo«. Sreda 15. XII. Dr. Simečeva: »Kako skrbimo za otrokov normalni telesni razvoj?«. Četrtek 16. XII. Maks Hočevar: »Ali na meščansko ali na srednjo šolo?«. Petek 17. XII. Dr. St. Gogala: »Vzgojna pomoč ob razvojnih krizah mladosti«. Sobota 18. XII. Jož Pahor: »Naravstvena vzgoja otroka in mladine«. Tečaj prireja Pedagoško društvo v Ljubljani, slično kot onega, ki se je vršil spomladaj v Šiški. Ker je vstop k predavanjem brezplačen, pričakujemo, da se bodo starši v velikem številu odzvali povabilu.

—lj Grmelo in snežilo je hkrati. V soboto med 22. in 23. ko je najbolj snežilo, se je tudi nekajkrat močno zabilasko in zametlo zagrnelo. Ljudje niso mogli verjeti sami sebi, saj se niso nikdar doživeli, da bi slisali grmenje, ko sneži. Sicer pa grom pozimi ni povsem nenavaden, saj je včasih grmelo še pozneje, januarja. Sobotno grmenje pa nam dokazuje, kako zelo se mešajo topli in mrzli zračni toki in da prave zime najbrž še dolgo ne bo.

—lj Predavanje Prirodoslovnega društva. O arteriosklerozi in odnosu poštenja našega žilja, bo v dvorani Delavske zbornice predaval v četrtek, 16. t. m. ob 20. g. doc. dr. Ivan Matko, šef internega oddelka splošne bolnice v Ljubljani. Tema je izredno pomembna, ker je naš arteriosklerozo vzrok raznim več ali manj težkim obolenjem na srcu, črevesju, možganih itd. Večina srčnih in možganskih kapl ima izvor v arteriosklerotičnem obolenju krvnega žilja. Pa tudi različni starostni znaki kot pozabljenost, težka hoja, revmatične bolečine so v zvezi z arteriosklerozo, ki se mora razviti do raznih škodljivosti. Svoje zdravje si moramo bistveno varovati, če smo o tem predmetu točno poučeni. Predavanje bo aplemljivo s projekcijo raznih slik, ki se nanašajo na to zdravno bolezen, katere izvor prav za prav še ni polnosten in tudi še nimamo v rokah zanesljivega sredstva v borbi proti arteriosklerozii. Ker vlada za predavanje izredno zanimanje občinstva, se bo vršilo v veliki dvorani Delavske zbornice. Zaradi tega bo dvorana odprta že od 19.30.

—lj Naša severovzhodna meja in zemljepisnega in zgodovinskega vidika je nov predavanja profesorja g. Fran Baša iz Maribora. Predavanje bo 13. t. m. (v ponedeljek) v mali dvorani Filharmonije (Kongresni trg). Prireditelje CM. ljubljanske podružnice vjudno vabijo vse svoje članstvo in rodolubno občinstvo k obilni udeležbi. Snov predavanja je zelo zanimiva in za vsa zela poučna. Predavatelj bo odliko mnogim malo znane zemljepisne in zgodovinske podatke o naši severni meji.

—lj Tatvine. Iz Dolinčeve šupe na Josihovem stratonu so odnesli tatovi konjsko opremo, vredno 1000 din. Anton Dobrota se je v soboto vržer ustavil s kolesom pred neko kavarno na Sv. Petra nasipu. Ko pa se je vrnil iz kavarne je opazil, da mu je nekdo ukradel s kolesa 100 din vredno dinamno svetilko, znanke »Imperet«. Prav tako je nekdo ukradel dinamno svetilko tudi Josipu Japlju in sicer na dvorišču klasične gimnazije v Tomanovi ulici. V gneči pri mesarskih stojnicah pa je davi neki žepar izmaknil Ivani R. denarnico s 150 din.

—lj Mladinska organizacija JNS za mesto Ljubljano bo imela 15. t. m. ob 20. v strastnih prostorih redni letni občni zbor. Članstvo prosimo, da se obnega zbora zanesljivo udeleži. Odbor.

—lj Danes sverer vsi na koncert »Zarjec, ki bo v veliki dvorani Delavske zbornice. Začetek ob 8. uri. Prodaja vstopnic: 10, 8, 5 in stojača 2 din v Strokovni komisiji. (Del. zbornica).

Iz Novega mesta

— Dijaški kuhinji v Novem mestu sta darovali učiteljici g. Anažda Jočipina in Albina din 50 namestu cvetja na grob pok. pisatelju Albinu Prpelihu.

— Selenaki izpiti za srene Novo mesto, Brečice, Kriško in Crnomenj bodo v Novem mestu 16. februarja 1938 ob 10. pri srenskem nataštvu. Čas za vlaganje prošenj je do 6. februarja 1938.

— Učiteljske sberovanje. V osnovni šoli se je pred dnevi vršilo učiteljsko sberovanje, katerega se je udeležilo okrog 60 učiteljev in učiteljic iz vsa srene. Zborovanje je vodil na mestu obolelega predsednika g. V. Menarda podpredsednik g. Marinič. Obravnave so se večinoma le stanovske zadeve, naker je imel predavanje o pokojnem predsedniku Masaryku g. prof. Janko Jarc, ki je v svojem govoru poslušalce tonalito seznanil z življenjskim velikega državnika naše zavezniške države.

Iz Celja

—c V Hemarjevi komediji »Firmas«, ki jo bo vprizorila ljubljanska drama v turek 14. t. m. ob 20. v celjskem gledališču, bodo nastopili m. dr. dami Mira Danilova in Nablocka ter g. g. Debevec in Kralj. Predstava je za abonma. Neabonenti dobiyo vstopnice v predprodaži v knjigarni Slomškove tiskovne zadrage.

—c Na ljudskem vsednišču bo predaval drevi ob osmih univ. docent dr. Stanko Gogala iz Ljubljane o novih načinih vgažanja. Opozorjamo na to zanimivo in poučno predavanje.

—c Četrta metra snega je zapadlo v noči od sobote na nedeljo v celjski kotlini. Vseled solnčnega vremena se je sicer sneg močno sescel, po večini na se je ustalil. Smučarji so pohiteli v nedeljo v velikem številu v lepo zimsko naravo.

—c Umrla je v soboto na Kerkovi cesti 23. v 78. letu starosti ga. Marija Stermanova, roj. Belčeva, taška sodnika okrožnega sodišča g. dr. Dolničarja v Celju. V celjski bolnici je umrla v petek v visoki starosti 89 let zasebnica Marija Dimčeva iz Celja, v nedeljo pa je umrl 11-letni sin železnicega delavca Karla Perko iz Gaberja pri Celju.

—c V jetašnici je gorela. V nedeljo v prvih jutranjih urah so se vnele saje v dimniku jetašnice okrožnega sodišča za Marijino cerkvijo. Ogenj se je kmalu razširil na pod in strop v pritličju pri vodu v jetašnici, vnela pa so se tudi cepljena drva, ki jih je bilo naloženih približno tri lučične metre v bližini dimnika v pritličju. Ogenj je k sreči opazil ob 4.45 jutratja službojuči stražnik, ki je takoj obvestil jetašniške namike in celjske gasilce. Gasilci so v tuku pol ure pogasili ogenj in preprečili katastrofo, ki je grozila jetašnici, Marijini cerkvi, staremu poslopju okrožnega sodišča in jetašnikom v jetašnici. Škoda znaša okrog 2500 din.

—c Prodajalce božičnih dreves opozarja mestno poglavarstvo v Celju na nabredbo bina dravske banovine z dne 14. novembra 1932 glede sekanja in prodajanja božičnih dreves. Razen na prepoved, ki se tiče sekanja mladih iglastih dreves za božična drevesa opozarja mestno poglavarstvo prav posebno na predpise, po katerih se mora vsak prodajalec, ki pripelje na trg božična drevesa, izkazati zanje s predpisanim izvornim potrdilom. Tržni organi bodo nadzorovali prevažanje in prodajo božičnih dreves in brez izjeme zaplenili božična drevesa, ki bi se prevzvala ali prodajala brez predpisanih potrdil in bi o njih obstojal upravičen sum, da so sumljivega izvora. Proti kršilecem omenjene naredbi bo mestno poglavarstvo postopalo z vsi strogo po predpisih § 166. zakona o gozduvju o dnošno bo prestopke, za katere veljajo predpisi kazenskega zakona, ocvadilo državno tožilstvo.

KAKO JE TO MOGOČE?

Gospodinja: Gospod, vedno, kadar vstopim v vašo sobo, vas zalotim, kako poljubljate mojo hčerko. Kako je to mogoče?

Podnjamnik: To je zato, gospa, ker nikoli ne zaklenete vrat.

IZGUBLJENA STAVA

— Stavim s teboj za 100 din, da ne boš uganil, kaj me je privedlo k tebi.

— To ne bo težko uganiti. Prišel si izpodisti si 100 din.

— Izgubil si stavo. Prišel sem ti samo voščiti dobro jutro. Zdej mi pa daj tih 100 din.

EDINI IZHOD

— Mož, ti si vedno bolj nervozen in siten. Kaj ko bi odpotoval za nekaj tednov na počitnice?

— Saj bi odpotoval, ko bi ne bilo na kmeth tako dolgočasno.

— Kaj pa če bi odpotovala s teboj?

— To bi bilo predrag.

— No, pa odpotujem sama.

Nujnost podaljšanja

Šubičeve ulice

Za njeno podaljšanje in razširjenje govori več tehtnih razlogov

Ljubljana, 13. decembra. Prejšnja leta je bilo podaljšanje Šubičeve ulice do Kongresnega trga in njeno razširjenje vzdolž nunskega vrta mnogo bolj aktualno kakor regulacija mestnega središča s pasakami med Zvezdo, Prešernovo, Wolfovo in Selenburgovo ulico. Regulacija Muzejskega trga in Šubičeve ulice je bila zelo potrebna, ker so nameravali zazidati trg in svezati obe postlopi banke uprave, muzej in poslopje Hranilnice dravske banovine. Toda podaljšanje Šubičeve ulice je potrebno, da dobi univerza najkrajšo zvezo s Tivolijem in Cerkvenim gradom, kjer bi naj bil botanični inštitut.

Zadnje čase so ušli vsi glasovi o regulaciji Šubičeve ulice, čemur se čudimo zaradi razpravljanja o prof. Plečnika načrtih o regulaciji mestnega središča v zvezi s propilejami. Na pristojnih mestih so naglašali, da vprašanje regulacije mestnega središča ni več niti zadeva prihodnjega desetletja, temveč je prihodnjih let. To nas mora iskreno veseliti, kajti z uresničenjem velikopoteznih načrtov bo mesto pridobilo ne le na svoji lepoti, temveč tudi v prometnem in gospodarskem pogledu tudi in še bolj, če prepusimo propileje antiki. Toda vprašanje regulacije kompleksa med Zvezdo, Prešernovo, Selenburgovo in Wolfovo ulico je v zvezi s podaljšanjem Šubičeve ulice do Zvezde; regulacija središča je sicer v arhitektonskem pogledu celotna, ne pa tudi v prometnem pogledu.

Potreba po podaljšanju Šubičeve ulice pa se kaže že delj časa in so ni pojavila zaradi česerkoli prav zdaj. Hočemo naglasiti to, da bo potreba po prehodu med Bleiweisovo cesto in Zvezdo pozneje še večja ter bo postala regulacija neobhodno potrebna.

Ali ste opazili, da je poslopje policije prav za prav v slepi ulici? Policijsko hišo pride na Kongresni trg le v velikem ovinku, čez Muzejski trg in skvri Knaflevo in Selenburgovo ulico. Pot od policije do Kongresnega trga po Nunki ulici je pa še daljša.

Selenburgova ulica, ki je najbolj preobremenjena v središču, zlasti odkar vozi po nji tramvaj, bi bila znatno razbremenjena s prehodom med Zvezdo in Muzejskim trgom. Za podaljšanje in razširjenje Šubičeve ulice govori torej več razlogov in bi bilo v interesu banke uprave in mesta.

Meščani vedo, da so bili že v razpravi prof. Plečnika načrti za regulacijo in zazidavo Muzejskega trga. Vedo tudi, da je izdelan prof. Vurnika načrt za zazidavo Muzejskega trga in je morda še celo boljše od Plečnikovega načrta. Mnogo več javnost ne ve in najbrž bodo ostale še nekaj časa skrivnosti o pogajanjih med mestno občino in bansko upravo glede zazidave Muzejskega trga. Nekateri pa vedo nekatere podrobnosti o pogajanjih med uršulinkami in mestno občino zaradi nunskega vrta. Ne moremo razpravljati o tem, kaj so zahtevale uršulinke za kos vrta, ki bi ga morale prepušiti za podaljšanje in razširjeno ulico in kaj jim je nudila mestna občina, ker se nimamo v rokah dovolj podatkov. Toda, če se stvar ne bo premaknila z mrtve točke, bo treba zadevo razčistiti v javnem interesu. Vemo, da bi uršulinke lahko dosegle neke koncesije za svoj šolski zavod — kar so zelo želele — v kompenzacijo za vrt. Pogajanja niso bila končana, zdaj pa so uršulinke že dosegle, kar so želele, ne da bi jim bilo treba prepušiti pod vrta.

Mislimo, da je zdaj še posebno aktualno resno načeti vprašanje podaljšanja Šubičeve ulice, ko javno proglašajo, da ni nobenih ovir za velikopotezno regulacijo velikega kompleksa mestnega središča, čeprav bi bilo treba urediti precej zamotane posesne odnose. Franciskanski zid, ki je tako dolgo dušil Franciskansko ulico, je padel in samostan ima od tega samo koristi, saj je vendar bolj oddaljen v našem moderne trgovske lokale, kakor prodajati salato. Zelo dolgo ni več gradbiškega predmetja, a uršulinski vrt ima še povsem predmetni značaj, kakor da ga ne obdajajo okrog in okrog hiše mestnega središča. Vemo, da so parcele v središču čedalje dražje in da se zaradi tega nobenemu lastniku ne mudi prodati jih. Tega bi se pa morali zavedati tudi zastopniki mestne občine, ki morajo ščititi mestne interese. Meščani pa vedo, da uršulinski samostan ne bo prav nič prizadel, če bo prodal mestni občini nekaj pedit zemlje.

MIGLJAJ

Bliža se polnoč, gost pa še vedno sedi. — Gospod, ali se nič ne boite iti domov ponoči? — Ga vpraša gospodinja. — Niti najmanj. — Oh kako sem vesela. Mislila sem, da, da hočete ostati pri nas do jutra.

Iz Šoštanja

— Društvo »Sola in domus«. V četrtek zvečer se je vršil v risalnici tukajšnje meščanske šole redni občni zbor pred tremi leti ustanovljenega društva »Sola in domus«. Tudi to pot se je v risalnici zbralo lepo število staršev, ki so s velikim zanimanjem in zadovoljstvom sprejeli poročila odbora in predavanja. Občni zbor je vodil višji sodni official g. Oblak. Iz poročil funkcionarjev posnemamo, da je društvo v minulnem letu s precejšnjimi uspehi služilo svojemu namenu in cilju. Hvalevredno je, da je s članskimi prispevki nakupovalo knjige in ostale šolske potrebščine ter tako tudi v socialnem pogledu podpiralo revnejše učence in posredno starše. Tamiškemu in blagajniškemu poročilu sta sledili dve predavanji. Ravnatelj g. Hribernik je govoril o »Roditeljskem listu«, o tem preprostem, a vendar težavnem in zahtevnem modernem šolstvu in njegovega odnosa do doma in domače vzgoje. Iz lista je prebral nekaj jedrnatih sestavkov in poudaril potrebo, da se list čim bolj razširi in popularizira. Če ima danes še marsikateri manjvredni pojav človeškega življenja svoje glasilce, zakaj bi ga ne imela tako preta kulturna panoga kakor je vzgoja! Drugo predavanje je imela učiteljica ga. Skorbecy-Ille o pripomočkih domače vzgoje. Zgoščena in z izsledki pedagoške znanosti podprta izvajanja so zastupila pri poslušalcih močan vtis. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji nov odbor: predsednik g. Koel, podpredsednik g. Kompan, tajnica ga. Skorbecy-Ille, blagajnica gđ. Strausova, odbornika ga. Šmilgovčeva in ravnatelj Hribernik. Želimo, da bi društvo v predstojećem poslovnem letu pridobilo več sestankov in predavanj. Od njih bodo imeli koristi starši, učiteljstvo, najbolj pa mladina!

— Osebnost učitelja. Strokovni učitelj g. Lekše Jože je premeščen iz Šoštanja na me-

ščansko šolo v Vojnik v svojstvo vršilca dolžnosti ravnatelja. — Na tukajšnjo železniško postajo je dodeljen g. Janez Šušteršič, prometnik iz Slovenske Bistrice.

Iz Maribora

— Z lokomotive je padel. Včeraj dopoldne se je pripeljala na koroskem kolodvoru huda nesreča. Na neki lokomotivi je popravljal 34-letni ključavničar Martin Lednik parni kotel. Nenadoma mu je postalo slabo in padel je z lokomotive. Pri tem si je delavec zlomil levo roko in zadobil hude nožranje poškodbe. Zdravi se v bolnici.

— Kaj je s trinitro? Vedno znova se mariborske gospodije sprašujejo, kdaj bo mariborska mestna občina zgradila novo trinitro, ki so jo ob nastopu novega občinskega odbora gospodje obljubili. Obljuba dela dolg, čas je že, da jo izpolnijo! Mariborčani! Lah. V polak je bilo odigrano 12. kolo šahovskega turnirja v Mariboru. Ruper je premagal Biena, Lukeš ml. Krosnika, Mišura Šolince, Kukovec Stojška, inž. Prek Radolčič, prof. Šila Senice in Lukeš st. Nosan. Stanja po 12. kolu je naslednje: Kukovec 12, inž. Prek 9½, Lukeš st. 7½, Stojšek 6½ (3), Bien 6½ (2), prof. Šila 6 (1), Nosan 6, Setine 5½ (1), Mišura 5½. Senica in Ruper po 5, Lukeš ml. 3, Radolčič 1½ in Krosnik pol točke. V petek zvečer bodo odigrali zadnje kolo, med tednom pa prekinjone parije.

— Zrtve kola in noča sta postala na Sladkem vrhu 19-letni tovarniški delavec Erhart Dajman in njegov 15-letni tovariš Erhart Vrag. Prvi je zadobil več udarcev s kolum po glavi, drugi pa dva zabodljaja v pljuča. Vozok napada je ljubosumnost.

— Berač se je zadušil v blatu. Ko se je napotil 30-letni občinski svetnik Alojz Lorber iz Partinje k Sv. Juriju v Slovenskih gorah k maši, ga je popadla božast in berač se je zadušil v blatu in se zadušil. Ko so berača našli ljudje, je bil že mrtev.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede mahh oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši zmesek 8 Din

Sveže najfinije norveško

ribje olje

Iz lekarne dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

KLISEJE
Vestbarstvo
JUGOGRAFIKA
V Ljubljani

NOVI MODELI
Zimске sukne, nepromoćljive
Hubertus plašče, obilke, perko
t. t. d. prodajamo še vedno z
znatnim popustom.

PRESKEZ
Sv. Petra cesta
50 PAR ESTLANJB

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši zmesek 8 Din

INSTRUMENTALISTIN

premog
brez prahu.
40KS, SUHA DRVA
L. POGAČNIK
Bohorjeva 6 — Telefon 20—50
24 L

SVEŽA JAJCA
720 kom. din 570.— Zaklani
očistični purani, kokoške 10 kg
din 125.— Franko podvoz raz-
pošilja G. Drechsler, Tuzla.
2870

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAPJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulturni papir

proda
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafleja ulica štev. 5

